

ezáltal különböznek a tőalaktól. Varangyaikon nincsen finom keresztesikoltság. Kezdetben szagtalan, egy-két napi állás után, a száradás alatt erős, főtt kukoricaszerű szagot terjeszt. Szekszárd mellett oly gyakori ez a gomba, hogy innen a bécsi múzeum exsiccataja részére is küldhettem 120 példányt. (Schedae ad „Kryptogamas exsiccatae” Centuria XXII., No 2124.)

Tuber excavatum Vitt. A Kis-Bükkben, mintegy 120 éves bükkfa mellett, mélyen a földben, a bati erdőben cserfák alatt, júl., aug., okt.

Tuber excavatum Vitt. c. *fulgens* (Quél.) Ed. Fischer A Kis-Bükkben és Sötétvölgyben, csertölgyek alatt, agyagos, barna földben, többfelé szórványosan, jún., júl., okt.

Tuber rapaeodorum Tul. A bati erdőben, Kis-Bükkben bükkfa alatt, agyagos földben, a földszínén fekvő is, júliusban.

Tuber rufum Pico. A bati erdőben, Kis-Bükkben, humuszos, fekete földben, bükk, csertölgy, mogyoró alatt, júliusban, legkésőbb októberben.

(A növényteni. szakosztály 1921. dec. 14-én tartott üléséből.)

Degen Árpád: A *Riccia Frostii* Austin, R. *commutata* Jack és *Ricciocarpus natans* (L.) Corda előfordulása Budapest környékén.

A *Riccia Frostii*-nak Magyarországon történt felfedezése¹ szakkörökben élénk érdeklődést keltett, mert ez a faj a ritkábbak közé tartozik, elterjedése pedig eléggé sajátos: Északamerika nagy folyói, a Volga, Jenisei, Tigris és az Euphrates partjai, Északolaszország; 1898-ban Heeg egy Pokorny által 1851-ben Bécsben a Wien folyó partján gyűjtött növényben is felismerte ezt a fajt. Ez s a Maros partján történt felfedezése valószínűvé tette, hogy a Duna középső részén is előfordul. A szerencse valóban kezemre játszott: legelsőbben 1915. szept. hó 8.-án, amidőn Dunaharaszti és Taksony közt találtam egyetlen egy, igaz hogy szépen kifejlődött gypet, melynek meghatározását Schiffner tanár urnak köszönöm. Még ugyanabban az évben a fagy beálltaig végig kutattam a Dunának Budapeستől délre eső partjait s valóban sikerült több helyen megtalálnom. Eddig megállapíthattam, hogy Erzsébetfalvánál északabbra nem fordul elő, a legkönnyebben megtalálható előfordulási helye a dunaharaszti templom alatt van a parton, innen Taksony felé úgy az innenső, mint a haraszti sziget partján elvéve

¹ L. Györfly, Magy. Bot. Lap. 1913: 26.

akad egy-egy példa, gyakran a *R. crystallina* L. typusa s a var. *angustior* Nees termékes példáinak társaságában, utóbbiak néha a sekély víz alatt is teremnek kavicsok közt, a midőn lombjuk az őket ellepő légbuborékok miatt könnyen feltűnik. A gyűjtési kirándulások során sikerült még Dunaharaszti és Taksony közt az országunk flórájában új *Riccia commutata* Jack¹-ot is felfedeznem,² melynek előfordulása itt azért nevezetes, mert déli faj, melyet ezideig csak Francia-, Spanyolországból, Dalmáciából s déli Angolországból ismertünk.³

Végig kutatva a haraszti sziget tulsó (nyugati) s a Csepelsziget nagy részének mindkét partját, továbbá a Duna jobb partját, a Ricciát itt megtalálnom éppen oly kevésbé sikerült, mint a Dunának Budapesttől északra eső partjain. Nem lehetetlen ugyan, hogy itt is előfordul, azonban ismerve ennek a növénynek sajátos talajigényeit, már a megfelelő termőhelyek hiánya is valószínűvé teszi, hogy itt nem fordul elő. Mivel azonban a partszegélyek alakulása gyakran változik, nem lehetetlen, hogy valamikor kedvező ártér kialakulása mellett, itt is megtelepszik. A *Riccia Frostii* a homokos-agyagos, kissé nedves talajt kedveli, lehet kissé kavicsos, sőt meglehetősen szikes is, a földolog mindig a talajnak bizonyos nedvességi foka; mintha némi előszerezéssel viseltetnék olyan helyek iránt, amelyeken az esővíz mosta reá a homokot az agyagra s olyan helyek iránt, amelyen libák járnak. Mindezekben a felsorolt helyeken eléggé ritka. 1917. évben azonban sokkal kiadósabb termőhelyeire bukkantam. Szigetcsép állomás és a falu közt mély gödröket ástak, ezekben, eléggé szikes-agyagos talajon bőven találtuk meg aug. hó 5-én több szaktársam kíséretében tett társas kirándulásunk alkalmával. Ez a termőhely azért feltűnő, mert meglehetősen távol esik a folyó vizétől. A legnagyobb mennyiségben azonban Ráczkeve alatt találtuk meg Trautmann, Zsák és Boros szaktársainkkal 1917. évi szept. hó 2-án és 9-én, a csepeli Dunaág mindkét partján. Itt az agyagos-homokos-kavicsos ártéren ezerszám nőtt ugyancsak a *R. crystallina* társaságában, úgy hogy bő készletet gyűjthettünk belőle. 1918 tavaszán itt egyetlen egy gypet sem láttam; Boros szaktársunktól pedig arról értesültem, hogy azóta neki sem sikerült ott egy gypet sem találnia. Állhatatlan előfordulása a víz állásától függ; ha termőhelyei el vannak árasztva, avagy túlságosan kiszáradnak, nem fejlődik; a többi nálunk előforduló Ricciával ellentétben nyári és őszi fejlődésű, kora tavasszal nem található. A *R. Frostii*

¹ ap. Stephani, Spec. Lapok I. 1898: 31,

² Ugyanitt terem a Budapest flórájára nézve új *Lindernia pyxidaria* All.

³ L. Müller, Die Lebermoose II. 1916: 715.

a többi Ricciántól halványzöld, keskenyebb, szélükön kissé a húsvörös színbe játszó sallangjain könnyen megkülöböztethető. Valószínű, hogy a Duna mentén még sok helyről fog előkerülni. Baranyamegye déli részén, a Dráva partján, Eszék és Jenőfalva közt Zsák Zoltán szaktársunk fedezte fel a *R. crystallina* s a *R. glauca* társaságában.

A *Ricciocarpus natans* (L.) Corda országunk több helyéről, mind a Felvidékről, mind az Alföldről ismeretes, azonban csodálatosképen a Budapesten gyűjtő bryologusok szeme elé mindeddig nem került. A pomázi Kőhegy tetején levő tóban találtam meg legelőször 1915. ápr. hó 4-én; az előrehaladottabb idénnyel a víz tükréről el szokott tűnni; nyáron sohasem sikerült nyomára akadnom. Tavaly késő ősszel jártunk e helyen; a nagyrészt kiszáradt tó szélén elkorhadt és élő vizi növények leveléhez és szárához tapadva már jó kifejlődésben volt, úgy látszik, hogy ilyen állapotban tel el tavaszkor, amidőn a tó medre megtelik vízzel, bocsátkozik a víz tükrére. Igen sok példát vizsgáltam meg, valamennyi meddőnek bizonyult.

(A növénytani szakosztály 1922. ápr. 12-én tartott üléséből.)

Wagner János: Néhány újabb adat hazánk flórájához.

Pulsatilla Valentiana Wagn. (*P. patens* Mill. \times *P. grandis* Wend.)

Intermedia inter parentes. Differt a *P. grandis*, petiolis longioribus, lamina brevior non palmatis, sed pinnatisecta, segmentis latioribus et versus folii apicem magis congestis; pedunculis et bracteis brevius lanatis, lana in speciminibus exsiccatis minus flavescens; floribus minoribus, intensius coeruleo-lilacinis, sepalis brevioribus. — A *P. patenti* differt, foliis non palmatis sed breviter pinnatisectis; pedunculis bracteisque longius lanatis; flore pallidiore et majore.

Habitat in Hungaria septentrionali-orientali. In collibus arenosis Comitatus Szabolcs prope Bátorliget detexit Idibus Aprilis a. 1921. Dominus Josephus Valent, cui planta hybrida nova dicata. Iterum abundanter legi inter parentes die 8. Aprilis 1922.

Pulsatilla nigricans Störck v. *coerulea* Wagn. A typo differt floribus 3—4 cm longis, sepalis lilacino-coeruleis, pallidioribus, apice non reflexis. Habitat in Hungaria septentrionali-orientali, inter vineas collium circa oppidum Sárospatak inveni initio mensis Aprilis a. 1921.

Cirsium Polivkae Podp. (*C. arvense* (L.) Scop. var. *vestitum* Vierh. \times *C. canum* (L.) M. D. in „Publications